

Esperança Camps i Empar Marco
VERTIGEN

PROPOSTA DIDÀCTICA
a càrrec de Maite Monar

SEMBRA

Esperança Camps i Empar Marco

VERTIGEN

Ed. Sembra Llibres, 2014
ISBN 978-84-942350-1-6

Apartat de correus 8
46740 Carcaixent (Ribera Alta)
sembra@sebrallibres.com
www.sebrallibres.com

PROPOSTA DIDÀCTICA

A càrrec de Maite Monar, professora de la
Universitat de València i de l'IES Juan de Garay.

Maquetació: Mineral Gràfics | www.mineralgrafics.com

LES AUTORES

ESPERANÇA CAMPS (Ciutadella de Menorca, 1964) és llicenciada en Ciències de la Informació i escriptora. Ha treballat en premsa, ràdio i televisió. Des del 1989 és periodista a RTVV, primer a Ràdio 9 i després a Canal 9. Fins ara ha publicat mitja dotzena de novel·les i ha participat en obres col·lectives i reculls de relats. Entre altres premis ha obtingut el de novel·la Ciutat d'Alzira, el de la Crítica dels escriptors valencians o el del Lector de l'Odissea. Manté un dietari a la xarxa www.ecamps.cat.

EMPAR MARCO (Godella) és llicenciada en Filologia i periodista. Va ajudar com a tècnica a la creació del Servei de la Dona de la Generalitat Valenciana. En l'àmbit de la comunicació ha estat en diverses empreses: a Radiotelevisió Valenciana i a la Universitat de València; i també ha treballat com a corresponsal de Catalunya Ràdio, l'*Avui*, *La Vanguardia* i actualment ho és de TV3. És la primera vegada que publica una novel·la, i ho fa sense perdre de vista que el seu perfil desitjat és el de periodista.

SINOPSI

Andreas és un periodista grec que ha patit en la pròpia pell la solsidea del seu país i el tancament de la televisió pública ERT, de la qual era una de les cares més populars. Els col·legues valencians l'han convidat perquè explique la seua experiència en unes jornades que ha organitzat Nora, la secretària dels professionals de la informació. Al seu costat, i sota l'atenta mirada de Jonlenon, fotògraf de Presidència, assistirà a les intrigues i misèries del procés de tancament de Radiotelevisió Valenciana. Immersos en el ritme frenètic que marquen els esdeveniments, els tres seran víctimes d'un error que els col·locarà a la diana de l'extrema dreta d'ambdues ribes de la Mediterrània.

A *Vertigen*, s'hi barregen diverses trames que ens arrossegueu cap a la caiguda lliure dels seus protagonistes, però també la d'una societat que s'aboca al caire del precipici. Amb una audaç barreja de realitat i ficció, les autores ens endinsen en els temors, les mesquineses i els anhels que conviuen a la convulsa València dels nostres dies.

1 ABANS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS PARATEXTOS

Vertigen

ESPERANÇA CAMPS i EMPAR MARCO

Ed. Sembra Llibres, 2014

L'obra que tens ara a les mans ha estat escrita conjuntament per dues autores. Totes dues coincideixen en el fet d'haver treballat en un mateix lloc. **Després d'haver llegit les presentacions que apareixen darrere de la coberta, ja has esbrinat quin és?**

Per què creus que aquest fet ha estat important per a l'elaboració d'aquesta obra? Què coneixes d'aquest ens? Feu una pluja d'idees comuna a la pissarra en què exposeu totes les idees que us vinguen al cap. Podeu llegir la sinopsi que hi ha a la contracoberta per ajudar-vos i, fins i tot, buscar més informació a la xarxa.

Habitualment, les obres literàries disposen d'altres paratextos que aporten una informació afegida al títol, les il·lustracions i la sinopsi. En aquest cas, les autores han decidit introduir tres dedicatòries. La primera sembla evident que va adreçada als seus éssers volguts; la tercera, a les víctimes d'un esdeveniment tan lamentable; **però, i la segona? Qui creus que són "els que no cal·len ni atorguen"?**

IDEES		
PORTADA		
TÍTOL		
AUTORES		
DEDICATÒRIES		

2.2. ESPAIS, INSTITUCIONS I SIGLES

Vertigen mostra, com diu a la contraportada, “la convulsa València dels nostres dies”. Aquesta novel·la inclou una llista d’organismes i institucions oficials valencianes, espanyoles i internacionals escrites de manera abreujada amb sigles.

Ompli la fitxa que ací et presentem amb ajuda d’Internet.

SIGLES	NOM
RTVV	
TSJ	
EMT	
UVI	
PP	
VCF	
BBC	

2 DURANT LA LECTURA TREBALLEM LA INTERTEXTUALITAT I PIULEM LA NOVEL·LA

2.3. MARQUES TEMPORALS, EIX CRONOLÒGIC

També et recomanem que mentre marques les referències socials i espacials, et fixes en les temporals.

Et proposem que les ordenes i que conformes un eix cronològic del tancament de RTVV o, fins i tot, un bon dietari, en què expliques com van anar els fets a partir d'aquestes marques que et facilitem.

ORDRE	REFERÈNCIES
	"La cançó 'Seguirem' d'OBRINT PAS, és l'últim so que emet la ràdio pública el 29 de novembre de 2013." (pàg. 12)
	"Els dies entre la celebració del judici contra l'ERO i la promulgació de la sentència han passat rars a Nou." (pàg. 21)
	"El dimarts 5 de novembre" (pàg. 27)
	"El judici, celebrat el mes d'octubre, va ser llastimós." (pàg. XX?)
	"Avui que és dimarts" (pàg. 51)
	"L'informatiu del matí de Canal 9 del dimecres 6 de novembre" (pàg. 87)
	"Aquest dissabte 10 de novembre" (pàg. 99)
	"Ja veurem què passa en el ple del dia 27" (pàg. 107)
	"Avui és un dimecres" (pàg. 123)
	"Matinada del divendres 29 de novembre del 2013" (pàg. 163)
	"Decisió presa fa vint-i-quatre dies" (pàg. 167)
	"Cinc de la matinada" (pàg. 169)
	"Tres de la matinada" (pàg. 175)
	"Sis de la matinada" (pàg. 176)
	"12.19 l'ha executada la policia autonòmica" (pàg. 11 i 183)

PIULADES SOBRE EL TANCAMENT DE RTVV

Moltes i molts usuaris de Twitter van llençar les seues opinions a la xarxa social.

2.4. TESTIMONIS REALS AL TWITTER

Les xarxes socials, com el compte fictici @News&Secrets, prenen un paper protagonista en la novel·la, ja que són el desencadenant del desenllaç final. No obstant això, les piulades del *Twitter* també són un testimoni únic de la realitat que va tocar viure a tots els treballadors de RTVV. A la pàgina 122, s'esmenta l'etiqueta #RTVVnoestanca.

Per parelles, feu una tria de les cinc piulades en valencià amb aquesta etiqueta que considereu més emotives i més interessants i que resumisquen, al vostre parer, el tancament de RTVV.

3 DESPRÉS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS ELEMENTS CLAU DE LA NOVEL·LA

3.1. EL RESUM

Una bona forma de resumir històries amb creativitat i personalitat és la creació d'un relat digital, entès com l'art de contar una història en escassos minuts combinant una varietat de recursos multimèdia. Hi ha moltes maneres de crear-ne, i ací us en proposem una de ben senzilla.

Després d'haver llegit la novel·la, elaboreu una presentació de diapositives que conte el relat amb imatges acompanyades de cites. Us recomanem que busqueu un fil conductor, com ara que les imatges siguin fotos vostres que recreen els personatges en els moments més importants de la novel·la, o bé amb *Playmobils*, actors famosos, *els Simpson*, etc.

3.2. CONTEXT ESPACIAL. GEOLOCALITZACIÓ

Andreas Konstantinos, un dels protagonistes de *Vertigen*, arriba a València per participar en unes jornades periodístiques. No coneix la ciutat, ni els costums, ni les festes ni la gastronomia.

Et suggerim que li munteu una ruta turística a partir dels espais reals que han anat sorgint cronològicament i que has estat capaç d'identificar. Un instrument molt útil per a traçar-la és l'eina digital de geolocalització *Google Maps*. També pots incloure-hi les festes més característiques que s'hi esmenten.

3.2. VALORACIONS

Redacta una valoració final d'unes 200 paraules en què expliques quina sensació has tingut en acabar-la, quins moments en destacaries com a més positius i si en canviaries qualsevol cosa. Les últimes paraules de la teua valoració han de ser: "La meua puntuació global és un ___" (*l'obra es puntua sobre 10*).

3.3. RESSENYES PERIODÍSTIQUES

3.3.1. Aquesta novel·la, des que es va publicar al març del 2014, ha estat comentada en diversos mitjans de comunicació.

Llegiu les crítiques del quadre adjunt i debateu a classe si hi esteu d'acord o no i quina és, des del vostre punt de vista, la ressenya que millor descriu l'obra.

3.3.2. Si la novel·la t'ha agradat molt, et plantegem que enregistres un vídeo en què presentes la novel·la i la recomanes; fins i tot, pots enviar la recomanació a pàgines com ara la de *Què llegeixes?* o *Kuentolibros*, on pots penjar-la i invitar la resta del món a llegir-la. També pots fer-la arribar a l'editorial (sembra@sembrallibres.com) perquè la puguen compartir amb altres lectors i lectores.

VERTIGEN ALS MITJANS

Diversos mitjans s'han fet ressó del llibre. Ací teniu un recull de destacats d'algunes ressenyes.

"Una història que busca aproximar-se a la veritat des de la ficció, des del conscient i el subconscient."

Tere Rodríguez, *El Punt Avui*.

"Extrema dreta, corrupció i periodisme s'entrellacen en fons i forma i de resultes ens trobem amb aquest títol que trastorna l'equilibri i et porta de cara a la crua realitat."

Hèctor Serra, *Návol*.

"Un llibre que en qualsevol societat amb una bona salut democràtica i cultural es convertiria, sense cap mena de dubte, en un supervendes."

Manel Alonso, *Sons de Xaloc*

"Vertigen recrea justo eso: el vértigo de un momento social, político y laboral que nadie parece entender demasiado."

D. Borràs i B. Carrasco, *El Mundo*

"Els fets que narren són d'una rabiosa actualitat: el tancament de la televisió autonòmica, les decisions d'un president tutelat per Madrid, el drama de l'atur."

Sergi Castillo.

"Una novel·la senzilla de llegir però plena de càrregues de profunditat."

Manuel Perucho

3

DESPRÉS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS ELEMENTS CLAU DE LA NOVEL·LA

3.4. GÈNERE LITERARI

La narrativa i l'assaig són els dos gèneres presents en la novel·la. La voluntat de les autores, a més de l'estètica i la creativa, és la de comunicar idees d'una manera explícita. N'hem extret alguns fragments en què queda clar el seu posicionament. **Reflexiona. Series capaç d'extraure valoracions pròpies a partir d'aquests fragments?**

“Així, la memòria i l'actualitat han mort de colp. En un sol gest. En una exhibició de força sense precedents a l'Espanya democràtica.” (pàg. 9)

“Més treballadors que Antena 3 i Telecinco juntes, que es diu sense tenir en compte que aquestes dues cadenes d'abast estatal tenen productores pròpies.” (pàg. 38)

“Aquests mateixos governants que només miren d'enriquir-se demostren el menyspreu més absolut a la llengua i a la cultura pròpies.” (pàg. 72)

“Suborn, una paraula que mai no es va pronunciar per antena a Canal 9. Sempre s'evitava fer referència a aquesta imputació.” (pàg. 94)

“La televisió valenciana emet en català, la llengua dels valencians, i n'és un element imprescindible per a estendre'n l'ús.” (pàg. 95)

“RTVV la volem nostra. Sense corrupció, en valencià, de qualitat, pública i plural.” (pàg. 135)

3.5. LLENGUA

3.5.1. A la novel·la apareixen un bon nombre de paraules compostes. **Especifica la categoria gramatical de cadascun dels mots que els formen. Després, explica què signifiquen i busca el significat dels que no conegues.**

T'has adonat que també ho fa amb alguns noms propis com ara *Jonlenon* (pàg. 27) o *Pedrojota* (pàg. 55)? Quin creus que és el motiu?

3.5.2. L'ús d'estrangerismes és un fenomen normal que enriqueix la llengua. *Vertigen* en fa ús, indicant sempre aquests mots en cursiva.

Al quadre adjuntat a continuació, esbrina quina és la llengua de procedència dels estrangerismes, si hi són necessaris i si hi ha algun mot equivalent en la nostra llengua.

ESTRANGERISMES	LLENGUA	MOT VALENCIÀ
<i>Cohecho</i>	castellanisme	Suborn
<i>Scoops</i>		
<i>Freelance</i>		
<i>Feeling</i>		
<i>Outsider</i>		
<i>Affaire</i>		
<i>Skinheads</i>		
<i>Striptease</i>		
<i>Pijo</i>		
<i>Bowling</i>		

3

DESPRÉS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS ELEMENTS CLAU DE LA NOVEL·LA

3.6. PERSONATGES

3.6.1. Mentre llegim obres literàries, ens solem imaginar com són els protagonistes. L'activitat següent es basa en la recreació d'aquests personatges a partir de gent famosa (actors, cantants, esportistes).

3.6.2. Recull tots els trets físics, d'edat o de vestimenta que apareixen en la novel·la en relació amb els personatges principals de ficció: Nora, Andreas i Pasqual. Després hauràs de crear els teus personatges, com si elaborares el repartiment d'una pel·lícula. Si ets un bon dibuixant, podràs fer-ho tu mateix; una altra opció és buscar imatges a Internet que mostren la idea que tens al cap; o, també, pots fer servir un programa de retoc digital com ara *Photoshop*.

3.6.3. D'altra banda, es pot tractar el caràcter i la psicologia dels personatges a partir de les accions que fan. **Et suggerim que copies les cites que mostren accions rellevants dels protagonistes i que els descrigues a partir d'un nombre determinat d'adjectius que extragues d'aquestes accions.**

3.7. FIGURES LITERÀRIES

Vertigen inclou diferents figures literàries.

Series capaç d'assenyalar, en els fragments següents, quina figura utilitzen les autores i quin significat hi donen?

FRAGMENTS	FIGURA
“Segons les seues notes, carregarà contra la troica, els homes de negre, Merkel i tota la Unió Europea, a qui s’imagina com aquell quadre de Goya en què un Saturn enfurismat es menja el seu propi fill.” (pàg. 14)	
“El malalt, Canal 9, encara respira. Encara és capaç d’enviar un missatge de socors a un món que viu amb estupefacció aquestes hores.” (pàg. 166)	
“Ell intenta cridar però el ganivet està molt esmolat i no pot engolir la saliva.” (pàg. 108)	
“El que viu a la televisió valenciana li fa mal perquè li ha reobert una ferida.” (pàg. 167)	
“President, ets un titella en mans el teu propi equip.” (pàg. 162)	
“Borja és músic. La seua guitarra interpreta la cadència dels versos d’Estel·lés d’una manera màgica, però no l’han cridat mai de la tele autonòmica per fer-li cap entrevista, ni li han gravat cap concert, però avui l’ha avisat la seua amiga Amàlia i amb el seu jersei blau de punt gros i una jupa de cuir i la guitarra en el cotxe està disposat a fer força per impedir que apaguen Canal 9.” (pàg. 158)	

Esperança Camps i Empar Marco
VERTIGEN

PROPOSTA DIDÀCTICA
Maite Monar

Apartat de correus 8
46740 Carcaixent (Ribera Alta)
sembra@sembrallibres.com
www.sembrallibres.com